

LIETUVOS VALSTYBINIŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ INSTITUTŲ DIREKTORIŲ KONFERENCIJA

Breslaujos g. 3, 44403 Kaunas
Tel.: 8 37 401805; E-paštas: rastine@lei.lt

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

2022-05-19 Nr. DK-22-08

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO

Susipažinę su Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo projektu, sveikiname tyrėjo karjeros didesnio patrauklumo stiprinimo siekį ir teikiame Lietuvos valstybinių mokslinių tyrimų institutų direktorių konferencijos papildomus komentarus ir siūlymus projektui:

1. 52 straipsnis. Studijų sistemos sandara ir aukštojo mokslo kvalifikacijos.

8 punkte nurodoma, kad „Trečiosios pakopos studijos grindžiamos ne žemesnio kaip labai gero lygio moksliniais tyrimais“.

Atkreipiame dėmesį, kad šis punktas prieštarauja Doktorantūros nuostatams, todėl siūlome peržiūrėti šiuos du dokumentus bei suvienodinti reikalavimus.

2. „66 straipsnis. Mokslo darbuotojai.

66 straipsnį siūlome išdėstyti nauja redakcija. Siūlymas teikiamas, nes dažnu atveju, jei institucija turi ribotą biudžetą, neturi galimybės skelbti konkursą vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigoms. Pagal dabar esantį dokumentą, reikštų, kad pirmaujantis tyrėjas negalėtų dirbti vyresniojo mokslo darbuotojo pareigų. Arba – negalėtų būti podoktorantūros stažuotoju, jei yra aukštesnės kvalifikacijos nei pripažintas tyrėjas.

Siūloma straipsnio redakcija:

3. Vyresniojo mokslo darbuotojo pareigas gali eiti mokslininkas, ne žemesnės kvalifikacijos nei patyręs tyrėjas. Vyresnysis mokslo darbuotojas turi vadovauti moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, skelbti tyrimų rezultatus.

4. Mokslo darbuotojo pareigas gali eiti mokslininkas, ne žemesnės kvalifikacijos nei pripažintas tyrėjas. Mokslo darbuotojas turi atlikti mokslinius tyrimus ir vykdyti eksperimentinę plėtrą, skelbti šios veiklos rezultatus.

5. Mokslininko stažuotojo pareigas gali eiti mokslininkas, ne žemesnės kvalifikacijos nei pripažintas tyrėjas, apgynęs daktaro disertaciją kitoje institucijoje ne anksčiau kaip prieš 7 metus iki skyrimo į šias pareigas dienas. Laikotarpis, kurio metu asmeniui buvo suteiktos nėštumo ir gimdymo, tėvystės atostogos ar atostogos vaikui prižiūrėti, į šį 7 metų laikotarpį neįtraukiamas.

3. 72 straipsnis. Priėmimas į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas.

1. Į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų, išskyrus asmenis, nurodytus šio įstatymo 68 straipsnyje ir šio straipsnio 8 ir 9 dalyse, pareigas darbui ne mažiau kaip

0,25 darbo laiko normos asmenys priimami viešo konkurso būdu 5 metų kadencijai. Mokslo ir studijų institucijos nustatyti dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigybių kvalifikaciniai reikalavimai ir privalomos mokslo ir studijų institucijos tyrėjų kompetencijos šios institucijos nustatyta tvarka skelbiami viešai šios institucijos interneto svetainėje.

Siūlome netaikyti skirtingų reikalavimų mokslo darbuotojams, atsižvelgiant į užimamą etato dalį (išbraukti tekstą " darbui ne mažiau kaip 0,25 darbo laiko normos"). Priešingu atveju susidaro galimybė mokslininko karjerai, apeinant nustatytas tvarkas, t. y. nedalyvaujant bendrai priimtoje konkursų ir atestacijos tvarkoje. Straipsnio 1 dalis ir taip pabrėžia, kad įstaiga pati nustato kvalifikacinius reikalavimus ir jie, esant reikalui, galės būti mažesni mažesnę etato dalį užimantiems mokslininkams.

4. 72 straipsnis. Priėmimas į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas.

2. Viešas konkursas šio straipsnio 1 dalyje išvardytoms pareigoms užimti skelbiamas ne vėliau kaip 6 mėnesiai iki numatomos darbo pradžios. Pranešimas apie konkursą pareigoms eiti turi būti skelbiamas mokslo ir studijų institucijos ir Lietuvos mokslo tarybos interneto svetainėse, šalies ir, jeigu tikslinga, tarptautinėse visuomenės informavimo priemonėse. Konkurso sąlygose inter alia turi būti numatyta, kad pretendentas pateikia savo veiklos planą 5 metų laikotarpiui.

Dėl greitai kintančios situacijos darbo rinkoje ir skubaus mokslo darbuotojų poreikio, siūlome laikotarpį sumažinti iki 3 mėn.

5. 72 straipsnis. Priėmimas į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas.

3. „... Rengiant konkursą profesoriaus ar vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigoms eiti, priėmimo komisijoje turi būti bent vienas tarptautinis ekspertas.“

Gal verta MSI iškart numatyti, kad tarptautinis ekspertas komisijoje gali dalyvauti nuotoliniu būdu arba pateikti raštišką atsiliepimą. Juk lešos tokiam mobilumui nesuplanuotos.

6. 72 straipsnis. Priėmimas į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas.

6. Neterminuotos darbo sutarties laikotarpiu asmuo atestuojamas kas 5 metai arba jam gali būti rengiama neeilinė atestacija mokslo ir studijų institucijos nustatyta tvarka. Kiekvienoms pareigoms atestacijos reikalavimus, kurie turi būti ne žemesni nei atitinkami konkursiniai reikalavimai, nustato mokslo ir studijų institucija. Laikotarpis, kuriuo asmeniui mokslo ir studijų institucija buvo suteikusi nėštumo ir gimdymo, tėvystės atostogas ar atostogas vaikui prižiūrėti, taip pat ligos laikotarpis, trunkantis ilgiau nei 3 mėnesius, į atestacijos laikotarpius neįtraukiamas. Neatestuotas asmuo atleidžiamas.

Reikalingas patikslinimas, kokių teisiniu pagrindu vadovaujantis neatestuotas asmuo atleidžiamas. Nesant aiškumo, darbuotojai turi teisę kreiptis į Darbo ginčų komisiją ir į teismą. Darbo ginčų komisija, konkrečiu atveju, pasiūlė sudaryti taikos sutartį su neatestuotu ir dėl to atleistu darbuotoju ir pakeisti Ieškovės darbo sutarties nutraukimo pagrindą iš Darbo kodekso 58 straipsnio 1 dalies į DK 54 straipsnį (Darbo sutarties nutraukimas šalių susitarimu), pagal kurį neatestuotas darbuotojas turi teisę derėtis dėl ne mažiau kaip 2 mėnesių atlyginimo kompensacijos dydžio.

7. **72 straipsnis. Priėmimas į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas.**

8. Į mokslininko stažuotojo pareigas asmenys priimami viešo konkurso būdu ir įdarbinami pagal terminuotą darbo sutartį iki stažuotės, kuri trunka nuo 1 iki 3 metų, pabaigos. Kandidatai į šias pareigas turi tenkinti reikalavimus, ne žemesnius, kaip nustatyti šio įstatymo 66 straipsnio 5 dalyje. Viešo konkurso sąlygas į mokslininko stažuotojo pareigas nustato mokslo ir studijų institucija.

Siūlome papildyti formuluote „Jei mokslininko stažuotojo pareigybei yra gaunamas konkurso būdu laimėtas finansavimo šaltinis, tai prilyginama asmens priėmimui viešo konkurso būdu.“

8. Prašome atsižvelgti, kad nuo 2021 m. pabaigos trys valstybiniai mokslo institutai – Fizinių ir technologijos mokslų centras, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras ir Lietuvos energetikos institutas tapo viešosiomis įstaigomis ir papildyti **90 straipsnio. Disponavimo valstybinių aukštųjų mokyklų nuosavybės teise valdomu ir naudojamu turtu ribojimai punkta dėl skolinimosi. 5.** „Valstybinės aukštosios mokyklos turi teisę skolintis, tai yra pasirašyti paskolų sutartis, finansinės nuomos sutartis ir kitus išipareigojamuosius skolos dokumentus, laikydamosi Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyto bendro valstybinėms aukštosioms mokykloms skolinimosi limito.“, įtraukiant iš viešųjų įstaigų statusą turinčius valstybinius mokslo institutus.

Lietuvos valstybinių mokslinių tyrimų
institutų direktorių konferencijos
pirmininkas gamtos, technologijos,
medicinos ir sveikatos, žemės ūkio
(GTMSŽŪ) mokslams

Sigitas Rimkevičius